

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

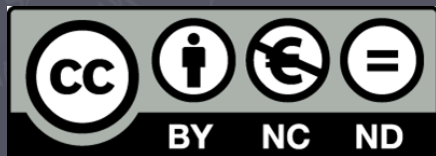
Οι κύριοι σταθμοί

Χρηματοδότηση

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.

Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Άδειες Χρήσης

- ▶ Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

- ▶ ΟΕΟΣ (Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας) 1948 [συνεργασία 18 κρατών που λαμβάνουν την βοήθεια του σχεδίου Marshall)
- ▶ Συμβούλιο της Ευρώπης 1949
 - ▶ Συμφωνίες σε οικονομικά, πολιτισμικά, νομικά, κοινωνικά ζητήματα
- ▶ Βόρειο Ατλαντικό Σύμφωνο NATO 1949

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Έννοιες

► «Γερμανικό πρόβλημα»

Το ζήτημα της ένταξης της Ομοσπονδιακής Γερμανίας στα οικονομικά και πολιτικά πλαίσια του «Δυτικού» κόσμου

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Έννοιες

► «Αποτροπή»

Στρατηγική αποτροπής της Σοβιετικής
διείσδυσης και επιρροής

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

- ▶ Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία Άνθρακα και Χάλυβα
1951

Υπαγωγή του συνόλου της γαλλο-γερμανικής παραγωγής άνθρακα και χάλυβα σε μία κοινή Ανώτατη Αρχή

- ▶ Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
(ΕΚΑΕ) 1958

Συνεργασία σε θέματα ατομικής ενέργειας

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

- ▶ Ένωση Δυτικής Ευρώπης (αμυντικό σύμφωνο Βρυξελλών), 1948
- ▶ Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ), 1954 (συμμετέχει και η Γερμανία)

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) 1958

- ▶ Τελωνειακή Ένωση

Ζώνη ελευθέρων συναλλαγών στο εσωτερικό της, κοινό εξωτερικό δασμολόγιο (κοινή εμπορική πολιτική)

- ▶ Κοινή Αγροτική Πολιτική

- ▶ Σύστημα Θεσμών

(Επιτροπή, Συμβούλιο, Συνέλευση, Δικαστήριο)

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Διαφορές μεταξύ Τελωνειακής Ένωσης και Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΖΕΣ)

- ▶ Η Τελωνειακή Ένωση διαθέτει κοινό εξωτερικό δασμολόγιο ενώ η ΖΕΣ όχι
- ▶ Η Τελωνειακή Ένωση αφορά τα βιομηχανικά και αγροτικά προϊόντα ενώ η ΖΕΣ μόνο τα βιομηχανικά.

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Συμβιβασμός του Λουξεμβούργου 1965

- ▶ Διατηρείται η αρχή της ομοφωνίας στην περίπτωση υψίστου εθνικού συμφέροντος

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη 1987

- ▶ Ως αιτία της αναφέρεται η αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας στο χώρο της υψηλής τεχνολογίας

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη 1987

- ▶ Σκοπός της είναι η αντιμετώπιση των μη δασμολογικών εμποδίων που διακρίνονται σε:
 - ▶ Τεχνικά εμπόδια (διαφορετικές τεχνικές προδιαγραφές)
 - ▶ Φυσικά εμπόδια (γραφειοκρατία)
 - ▶ Φορολογικά εμπόδια (διαφορετική φορολογική μεταχείριση)

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη 1987

- ▶ Οι αλλαγές που επέφερε:
- ▶ Απλοποίηση διαδικασίας λήψης αποφάσεων (από την αρχή της ομοφωνίας στην αρχή της ειδικής πλειοψηφίας)
- ▶ Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- ▶ Θέσπιση νέων οικονομικών στόχων (Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή)
- ▶ Μηχανισμός Ευρωπαϊκή Πολιτικής Συνεργασίας (ΕΠΣ)
- ▶ Είσοδος στην φάση της Κοινής Αγοράς
- ▶ Δημιουργία νέων πολιτικών

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1993)

Την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελούν:

- ▶ Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΟΚ, ΕΚΑΧ, ΕΚΑΕ)
- ▶ Η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)
- ▶ Η Συνεργασία σε θέματα Δικαιοσύνης και Εσωτερικών (ΣΔΕ)

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η αρχή της Επικουρικότητας

- ▶ Σε χώρους που δεν ανήκουν στην αποκλειστική της αρμοδιότητα η Κοινότητα θα αναλαμβάνει δράση μόνον όταν και στο βαθμό κατά τον οποίο οι στόχοι της προτεινόμενης δράσης δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη-μέλη

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η έννοια των Διακυβερνητικών Διασκέψεων

- ▶ Διαπραγμάτευση μεταξύ κυβερνήσεων έξω από το πλαίσιο των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των θεσμικών οργάνων της

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997)

- ▶ Διατηρείται αναλλοίωτη η δομή της ΕΕ σε τρεις πυλώνες
- ▶ Μία σειρά από ζητήματα του τρίτου πυλώνα μεταφέρθηκαν στην κοινοτική μέθοδο λήψης αποφάσεων (α' πυλώνας)
- ▶ Εισήχθησαν νέοι τίτλοι και νέες διατάξεις ή αναδιαρθρώθηκαν οι παλαιότεροι
- ▶ Γενικά η Συνθήκη του Άμστερνταμ χαρακτηρίζεται από μία γενικευμένη έλλειψη οράματος ως προς το μέλλον της ΕΕ
- ▶ Συνθήκη της Νίκαιας (2000)
- ▶ Προσπάθησε να προετοιμάσει θεσμικά την ΕΕ για την επικείμενη διεύρυνση

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η Συνταγματική Συνθήκη (2004)

Κυριότερες διατάξεις

- ▶ Θεσμοθετείται θέση Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
- ▶ Αλλάζει το σύστημα της κυκλικής προεδρίας
- ▶ Θεσμοθετείται θέση Υπουργού Εξωτερικών της ΕΕ
- ▶ Αυξάνεται ο αριθμός των ευρωβουλευτών
- ▶ Αλλάζει η σύνθεση της Επιτροπής
- ▶ Θέσπιση ειδικής πλειοψηφίας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η Συνταγματική Συνθήκη (2004)

Κυριότερες διατάξεις

- ▶ Επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας
- ▶ Επέκταση της διαδικασίας της συναπόφασης
- ▶ Νομοθετική εξέταση αιτήματος πολιτών κατόπιν συλλογής υπογραφών
- ▶ Θέσπιση ενιαίας νομικής προσωπικότητας της ΕΕ
- ▶ Κατάργηση των τριών πυλώνων και πλήρη ενοποίηση των Συνθηκών
- ▶ Δικαίωμα εθελοντικής αποχώρησης κράτους-μέλους
- ▶ Ενίσχυση κοινωνικής διάστασης της ΕΕ
- ▶ Ενσωμάτωση Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη (Συνθήκη της Λισαβόνας) 2009

Βασικά χαρακτηριστικά:

- Οι συμβολικού χαρακτήρα διατάξεις της Συνταγματικής Συνθήκης έχουν απαλειφθεί
- Η Ε.Ε. αποκτά διεθνή νομική προσωπικότητα (κατάργηση των τριών πυλώνων)
- Δημιουργείται θέση Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου
- Παραμένει σε ισχύ το σύστημα της εξαμηνιαίας κυκλικής προεδρίας για τα τομεακά συμβούλια
- Προβλέπεται νέα διαδικασία λήψης αποφάσεων (σύστημα διπλής πλειοψηφίας)
- Αναβαθμίζεται ρόλος των εθνικών κοινοβουλίων
- Δεσμευτική η Χάρτα Θεμελιωδών Δικαιωμάτων
- Κατανομή αρμοδιοτήτων

Τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο
Υπουργών, Ευρωπαϊκό
Κοινοβούλιο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- ▶ «Τα μέλη της Επιτροπής, προς το γενικό συμφέρον της Κοινότητας, θα είναι απολύτως ανεξάρτητα κατά την άσκηση των καθηκόντων τουςΔεν θα δέχονται και δεν θα αναζητούν οδηγίες από τα κράτη-μέλη από τα οποία προέρχονται...»

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- ▶ Οι επίτροποι διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών με πενταετή θητεία και δυνατότητα ανανέωσης.
- ▶ Για τον διορισμό τους απαιτείται η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
- ▶ Ο Πρόεδρος της Επιτροπής διορίζεται με κοινή συμφωνία των κρατών μελών κατόπιν διαβουλεύσεων και με το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι Επίτροποι υποβοηθούνται στο έργο τους

- ▶ Από τις προσωπικές ομάδες που συγκροτούν με την μορφή των cabinets
- ▶ Την Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- ▶ Τις διοικητικές υπηρεσίες της

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Οι τέσσερις λειτουργίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- ▶ Πρωτοβουλιακή
- ▶ Διαμεσολαβητική
- ▶ Κανονιστική
- ▶ Διοικητική

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πρωτοβουλιακή λειτουργία

- ▶ Προτείνει την κοινοτική νομοθεσία στο Συμβούλιο των Υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Στο έργο αυτό υποβοηθείται από ένα δίκτυο συμβουλευτικών επιτροπών

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Διαμεσολαβητική λειτουργία

- ▶ Ενεργεί ώστε οι αντιθέσεις των κρατών-μελών να επιλύονται προς το συμφέρον της ΕΕ

Κανονιστική λειτουργία

- ▶ Παρακολουθεί την δραστηριότητα των άλλων οργάνων της ΕΕ
- ▶ Ασκεί πειθώ για την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δρα ως εισαγγελέας εναντίον εκείνων που δεν τις εφαρμόζουν.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Διοικητική λειτουργία

- ▶ Ρυθμίζει ζητήματα και εκδίδει κανονισμούς εφαρμογής των κοινοτικών πολιτικών

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- ▶ Διαμορφώνει τις κοινοτικές πολιτικές
- ▶ Συμμετέχει στα Συμβούλια Υπουργών
- ▶ Εκδίδει συστάσεις και γνώμες
- ▶ Εποπτεύει την εφαρμογή των Συνθηκών και ασκεί προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο
- ▶ Εφαρμόζει τους κανονισμούς της ΚΑΠ
- ▶ Εκπροσωπεί την ΕΕ στους λοιπούς διεθνείς οργανισμούς
- ▶ Εκπροσωπεί την ΕΕ σε εμπορικές συνθήκες
- ▶ Ελέγχει και προσλαμβάνει το προσωπικό της
- ▶ Διαχειρίζεται τον γενικό προϋπολογισμό της ΕΕ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Διορισμός Προέδρου της Ευρωπαϊκής
Επιτροπής με βάση τη Συνθήκη της
Λισαβόνας

- ▶ Πρόταση ενός υποψηφίου από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία
- ▶ Εκλογή του υποψηφίου από την πλειοψηφία των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Το Συμβούλιο των Υπουργών

- ▶ Είναι το κύριο νομοθετικό όργανο της ΕΕ
- ▶ Αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών σε επίπεδο Υπουργού με αρμοδιότητα να δεσμεύουν τις κυβερνήσεις του κράτους-μέλους.

Το Συμβούλιο των Υπουργών

Προεδρία του Συμβουλίου

- ▶ Ισχύει η εκ περιτροπής προεδρία των τομεακών συμβουλίων
- ▶ Ο Ύπατος Αρμοστής στα θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας προεδρεύει του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων

Το Συμβούλιο των Υπουργών

- ▶ Το Συμβούλιο υποβοηθείται από την Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων
- ▶ COREPER 2 Μόνιμη αντιπροσωπεία σε βαθμό πρέσβων (διαχείριση και σχεδιασμός των εργασιών του Συμβουλίου)
- ▶ COREPER 1 Μόνιμη αντιπροσωπεία σε επίπεδο αναπληρωτών (θέματα τεχνικού χαρακτήρα)

Το Συμβούλιο των Υπουργών

Τρόποι λήψης απόφασης

- ▶ Ομοφωνία
- ▶ Ειδική πλειοψηφία

Το Συμβούλιο των Υπουργών

Είδη Κοινοτικής Νομοθεσίας

► Κανονισμός

Περιέχει γενικού και αφηρημένου χαρακτήρα διατάξεις. Άμεση εφαρμογή από την δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της ΕΕ για όλα τα κράτη-μέλη. Καθίσταται αυτόματα μέρος των εθνικών νομοθεσιών χωρίς την παρεμβολή άλλου εθνικού οργάνου. Υπερισχύει κάθε αντίθετης διάταξης νόμου που τυχόν υπάρχει στα εθνικά δίκαια.

Το Συμβούλιο των Υπουργών

► Οδηγία

Δεν ισχύει αυτόματα αλλά πρέπει να ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο. Είναι δεσμευτική μόνο ως προς το αποτέλεσμα και όχι ως προς τα μέσα που θα επιλέξει το κράτος-μέλος για την επίτευξη του αποτελέσματος.

Το Συμβούλιο των Υπουργών

- ▶ Απόφαση

Είναι δεσμευτικές μόνο σε εκείνους στους οποίους απευθύνονται

- ▶ Σύσταση

Δεν είναι δεσμευτική

Το Συμβούλιο των Υπουργών

▶ Αρχή της Ευελιξίας

Δυνατότητα ανάπτυξης πολιτικών στις οποίες θα συμμετέχουν μόνο όσα κράτη επιθυμούν

- ▶ Η έννοια της ευελιξίας εισήχθη στην Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία, ωστόσο, έθετε περιορισμούς στην υλοποίησή της

Το Συμβούλιο των Υπουργών

Μορφές «ευέλικτων συνεργασιών» σύμφωνα με την Συνθήκη της Νίκαιας

- ▶ Ενοποίηση πολλών ταχυτήτων (φορολογική εναρμόνιση)
- ▶ Ενοποίηση μεταβλητής γεωμετρίας (ESA)
- ▶ Ενοποίηση a la Carte (ONE)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Διαδικασίες λήψης αποφάσεων

- ▶ Διαδικασία έμμεσης νομοθετικής πρωτοβουλίας
«Το ΕΚ δύναται με την πλειοψηφία των μελών του να ζητήσει από την Επιτροπή να καταθέσει τις απαραίτητες προτάσεις της για τα ζητήματα τα οποία θεωρεί ότι μία πράξη της Κοινότητας απαιτείται για το σκοπό της εφαρμογής της Συνθήκης»

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Διαδικασίες λήψης αποφάσεων

- ▶ Διαδικασία συνδιαλλαγής

Αφορά την διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου Γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Διαδικασίες λήψης αποφάσεων

Διαδικασία συναπόφασης

- ▶ Κατατίθεται η πρόταση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το ΕΚ ταυτόχρονα
- ▶ Το Συμβούλιο αφού λάβει γνώση της της γνώμης του ΕΚ διαμορφώνει μία «κοινή θέση» με ειδική πλειοψηφία μόνο εφόσον δεν δέχεται τις τροπολογίες του ΕΚ
- ▶ Εάν δεχθεί τις τροπολογίες ή εάν το ΕΚ δεν υποβάλλει καθόλου τροπολογίες τότε το Συμβούλιο εκδίδει την προτεινόμενη πράξη.
- ▶ Η κοινή θέση του Συμβουλίου αποστέλλεται στο ΕΚ
- ▶ Το ΕΚ μπορεί να δεχτεί την «κοινή θέση», να την απορρίψει ή να προτείνει τροπολογίες.
- ▶ Οι τροπολογίες διαβιβάζονται στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο
- ▶ Εάν γίνουν δεκτές οι τροπολογίες από το Συμβούλιο (με ομοφωνία εάν τις έχει απορρίψει η Επιτροπή, ή με ειδική πλειοψηφία) η πράξη εκδίδεται
- ▶ Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες τότε συγκαλείται η Επιτροπή Συνδιαλλαγής που αποτελείται από αντιπροσώπους του ΕΚ και του Συμβουλίου. Εάν η Επιτροπή καταλήξει σε κοινό κείμενο τότε το Συμβούλιο και το ΕΚ είναι υποχρεωμένοι να το αποδεχτούν (με απόλυτη και ειδική πλειοψηφία αντίστοιχα). Σε αντίθετη περίπτωση η πρόταση απορρίπτεται.